

Ditari Natyrës

Në këtë numër do të gjeni:

- **Togfjalëshi që vetëm thuhet, shkruhet, lexohet dhe asgjë tjetër...!**
- **Workshop informues për shpalljen e Parkut Natyror Rajonal Kthellë—Mirditë.**
- **Aktivitete të qëndrueshme ekonomike në Zonat e Mbrojtura Detare të Mesdheut.**
- **Njoftime.**

Togfjalëshi që vetëm thuhet, shkruhet, lexohet dhe asgjë tjetër...!

Singerisht një togfjalësh, që duke filluar nga viti 1990, ka filluar të përfshihet në jetën tonë gjithnjë e më tepër. Jo vetëm në institucionet përgjegjëse, në ata akademike, studimore e shkencore, në masmedia apo dhe në shoqërinë civile, por dhe te njësitë e qeverisjes vendore, komuniteti i biznesit, pronarët dhe individët.

Por, një togfjalësh i mbetur nga këta vite, përgjithësisht, për t'u dukur e për të thënë se kemi edhe ne. Në mjaft raste i përdorur për marrëveshjet, në konferenca e fjalime apo për të ndërtuar virtualisht strategjitë kombëtare, programet dhe planet e veprimit, apo dhe që kemi përafruar legjislacionin, standartet si dhe mjaft studime me mbështetjen e donatorëve.

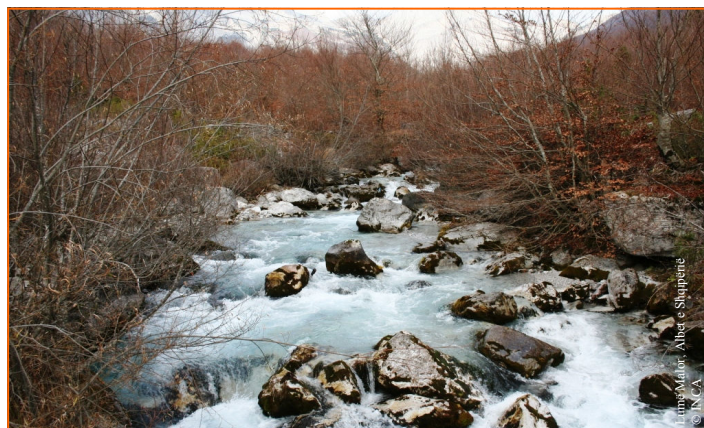
Më duhet të pranoj se perceptimi i këtij togfjalëshi

ka ndryshuar në masë të madhe, në vitet e fundit, në botë dhe disi në vendin tonë, por te ne të menduarit, të vlerësuarit, të konceptuarit dhe veprimet konkrete janë tepër të pakuptimta dhe shumë të ngadalshme. Në këta vite janë shkruar e lexuar mjaft faqe me këtë togfjalësh, por rezultatet nuk kanë qenë të kënaqshme, me mos realizime dhe një pjesë e mirë e tyre mbeten nëpër sirtarë. Për të ardhur keq, vërtetë!

Mbulimi pothuajse i 15% e sipërfaqes së tokës dhe ujore (detare e të brendshme) përfaqëson "arritje" dhe një angazhim të veçantë për të ardhmen, thelbin e përpjekjeve për të mbrojtur natyrën, habitatet, llojet e florës e të faunës së egër të kërcënuara e të rrezikuara; njohen gjithnjë e më shumë të shërbimeve të ekosistemit, të burimeve biologjike si dhe vlerësimin e potencialit social-ekonomik që ata përmbajnë.

Ne jemi të vetëdijshëm se rezultatet nuk janë të përsosura, pra një detyrë më shumë për të tanishmen dhe të ardhmen.

Vijon në faqe 2

Vijon nga faqe 1

Kuadri ligjor ndihmon për të formësuar prioritetet e këtij togfjalëshi në mbarë botën, pra edhe në vendin tonë. Ky proces nuk mund të jetë i suksesshëm nëse mungon dhe nuk zhvillohet kuadri administrativ dhe i menaxhimit. Me mbështetje të donatorëve janë hartuar dhe po zhvillohen strategji, plane menaxhimi dhe plane veprimi. Pa hyrë në një analizë më të hollësishme çfarë ndodh? Ka kaluar një periudhë kohe afro 10 vjeçare kur është hartuar plani i parë i menaxhimit, sipas udhëzimeve, ka ardhur koha për ta rishikuar. Por çfarë rishikimi duhet bërë, kur gjatë këtyre viteve nuk u ndërmor asnjë veprim konkret për zbatimin e tij (detyrë e përcaktuar ligjërish dhe në planin e veprimit për MSA), për mungesë të fondeve, të një administrate jo ekzistente, të mangët dhe të pa konsoliduar, për të cilën ka munguar tërësisht reforma institucionale? Jemi mjaftuar vetëm me disa monitorime jo të plota, të cilat nuk na rekomandojnë si duhet masat që duhet të ndërmerren. Aktualisht gjendja reale, nga vrojtimet e bëra, ka ndryshime të theksuara.

Në mjaft vende të botës dhe të rajonit ndërkufitar punohet ndjeshëm për të promovuar sistemet e ruajtjes së natyrës, të habitateve, të peizazhit dhe llojeve, njëherazi sigurohen që strategjitë, programet, planet, kuadri ligjor etj, janë zbatuar në mënyrë efektive, dhe për të maksimizuar potencialin e këtij sistemi në përjetësi. Këto veprime kanë munguar ndër ne.

Aktualisht ky togfjalësh duhet të përfaqësojë "Një hapësirë të përcaktuar qartë gjeografikisht, të njohur, të përkushtuar dhe menaxhuar, nëpërmjet mjeteve të tjera ligjore në fuqi, për të arritur ruajtjen afatgjatë të natyrës që lidhen me shërbimet shoqëruese të ekosistemit dhe të vlerave kulturore".

Çfarë duhet të kuptojmë me këtë?

Një hapësirë të përcaktuar qartë gjeografike: Përfshin tokën, ujërat në brendësi, ata detar dhe bregdetar, gjallesat apo një kombinim i dy ose më shumë prej tyre.

Të njohur: Nënkupton që mbrojtja mund të

përfshijnë një gamë të gjerë të llojeve të qeverisjes të pranuar nga të gjithë, por që duhet të njihet në një farë mënyre nëpërmjet listimit në database dhe nga institucionet përkatëse ndërkombëtare.

Të përkushtuar: Nënkupton angazhimin e veçantë të detyrueshme për ruajtjen afat-gjatë, përmes konventave, marrëveshjeve ndërkombëtare dhe legjislacionit kombëtar.

Menaxhuar: Ndërmarrja e hapave aktive ligjore, institucionale e financiare për të ruajtur natyrën e biodiversitetin si vlerat për të cilat është miratuar.

Ruajtjen afatgjatë të natyrës: Kërkohej një menaxhim në përjetësi dhe jo afat-shkurtër apo të përkohshëm, për mbajtjen in-situ të ekosistemeve natyrore dhe gjysmë natyrore, të habitateve dhe i zbatueshëm për popullatat e llojeve në vendbanimet e tyre natyrore.

Shërbimet shoqëruese të ekosistemit: Duhet të kuptojmë që në këto shërbime nuk duhet të ndërhyjmë apo të çenojmë qëllimet e konservimit të natyrës e biodiversitetit, por të përdoren nga komuniteti e biznesi për qëllime social-ekonomike në harmoni me vlerat e tyre e të baraspeshuara si ekoturistike, rekreative, sportive, shplohëse, estetike, shpirtërore, dhe të tjera jo-materiale të përfitimeve.

Të vlerave kulturore: Ruajtja e vlerave kulturore e historike duhet të jenë të përputhura me konservimin e natyrës, të menaxhimit të qëndrueshëm të vizitorëve, nëpërmjet praktikave dashamirëse dhe tradicionale.

Synohet që ky togfjalësh duhet të jetë një term i përgjithshëm që mund të përfaqëojë një gamë shumë të gjerë të menaxhimit të llojeve të tokës dhe të ujit, me vlera për ruajtjen e biodiversitetit dhe të peizazhit, pra, një togfjalësh i saktë që përshkruan një formë të veçantë të menaxhimit, i cili synon veçanërisht në ruajtjen afat-gjatë të tyre...

Vijon në numrin e ardhshëm...

Nihat Dragoti

Përgjegjës i Sektorit të Zonave të
Mbrojtura dhe Parqet Kombëtare
MMPAU

Workshop informues për shpalljen e Parkut Natyror Rajonal Kthellë-Mirditë

Në kuadër të projektit SENiOR-A, (Mbështetje për Organizatat Mjedisore të Shoqërisë Civile në Shqipëri, me asistencë të REC Albania dhe financim të SIDA-s), organizata mjedisore “Iliria” si pjesë e Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës, në bashkëpunim të ngushtë me INCA-n, në kuadër të procesit për shpalljen e Parkut Natyror Rajonal Kthellë, organizoi një takim informues në komunën e Kthellës.

Në takim morën pjesë përfaqësues të MMPAU, të pushtetit vendor, të komunitetit të zonës, përfaqësues të organizatave anëtare të Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës etj. Në fjalën e rastit, Kryetari i Komunës Kthellë, shprehu interesin e komunës dhe të komunitetit si dhe gatishmërinë e tyre për të qenë pjesë dhe për ta çuar deri në fund këtë proces.

Nga organizatorët u soll për të pranishmit eksperiencë për shpalljen e Parkut Natyror Rajonal të Ulzës, i cili shpallur vitin e kaluar, duke theksuar rëndësinë e ndikimit të këtij procesi në ruajtjen e biodiversitetit të

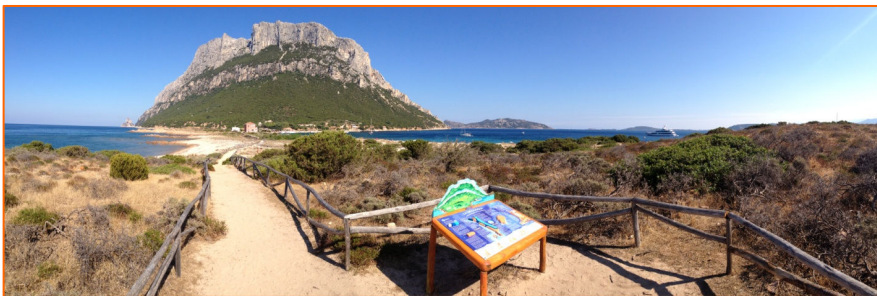

zonës, qëndrueshmërisë së zhvillimit të saj si dhe vazhdimësinë e kësaj eksperiencë duke qenë se janë dy zona kufi me njëra tjetrën. Në vazhdim, nëpërmjet një diskutimi me të gjithë pjesëmarrësit, u paraqit propozimi i ndarjes në nën zona me specifikat e tyre duke e ilustruar dhe me hartën përkatëse të parapërgatitur nga ekspertët e biodiversitetit dhe programit GIS.

Aktivite të qëndrueshme ekonomike në Zonat e Mbrojtura Detare të Mesdheut

Në kuadër të programit të SEA-Med, i zbatuar nga zyra e WWF për Programin e Mesdheut (WWF-MedPO), do të mbështeten 8 Zona Detare të Mbrojtura (MAP) në 6 vendet e Mesdheut (Kroaci, Shqipëri, Turqi, Libi, Tunizi dhe Algjeri), për të përparuar drejt një faze plotësisht operacionale, përfshirjen dhe angazhimit të aktorëve kryesorë, hartimin e planeve të menaxhimit që adresojnë çështjet kyçe, si dhe mekanizma për të siguruar financim afat-gjatë dhe qëndrueshmërinë.

Në kuadër të këtij projekti, INCA është përgjegjëse për zbatimin e aktiviteteve në terren në Shqipëri nën mbikëqyrjen dhe koordinimin e WWF-MedPO. Projekti në Shqipëri synon të zhvillojë një plan të menaxhimit të qëndrueshëm të turizmit për Parkun Kombëtar Detar, Karaburun-Sazan përmes një procesi hap pas hapi dhe planifikimit me pjesëmarrje të aktorëve kryesor.

Drejt zbatimit të këtij projekti u realizua një vizitë studimore, në muajin shtator në Romë, Olbia (Sardegna) dhe Tavolara MAP me mbështetjen dhe asistencën e koordinatorës së këtij projekti WWF-MedPo.

Qëllimi i kësaj vizite në Zonën e Mbrojtur Detare të Tavolares, si një shembull i menaxhimit të suksesshëm

dhe efektiv të ZMD-së, ishte trajnimi i ekipit për menaxhimin e qëndrueshëm të ZMD-së, zbatimin e planeve të

menaxhimit, përfshirjen aktive të autoriteteve dhe aktorëve lokal. Grupi i punës nga Shqipëria u njoh me ekipin e punës në zyrën WWF Romë ku diskutoi rreth ecurisë dhe progresit të projektit deri më tani. Gjatë gjithë vizitës u synua marrja e eksperiencës në këtë drejtin dhe krijimi i lidhjeve bashkëpunuese për zbatimin e projektit në Shqipëri.

NJOFTIME

- 1- WWF opens a content for Prince Bernard Scholarships for Nature Conservation. You can find more about the content on http://wwf.panda.org/how_you_can_help/volunteer/prince_bernard_scholarships/. Please send your application till 11/01/2014 on ikorn@wwf.panda.org and write Prince Bernard Scholar ships 2014.
- 2- Kurse Pas-Universitare mbi planifikimin hapësinar dhe manaxhimin e tokës 2013.
<http://www.co-plan.org/>
- 3- ECNC in cooperation with Wikimedia Commons organizes a photo competition called 'for a Beautiful Europe' upcoming autumn. The theme is about the two-way relation between man and nature. We are looking for photos illustrating the benefits supplied by nature in urban as well as rural areas or environmental management and restoration activities performed by man. Participation is possible for everyone around the globe, although photos need to be taken within Europe. ECNC and Wikimedia Commons will promote the competition actively within their vast networks.<http://www.ecnc.org/>
- 4- IUCN SEE is seeking to recruit an experienced and enthusiastic candidate that will contribute to the implementation of the IUCN Strategic Plan for SEE. The position will focus on the sustainable ecosystem management strategic priority and on the development of a related portfolio of projects and activities. This is initially a 12 month position with the possibility of extension. More information can be found in the attached Vacancy announcement and online <http://www.iucn.org/about/union/secretariat/offices/europe/about/places/belgrade/?13711/Join-IUCN-SEE-as-the-Programme-Officer>
To apply, click <https://hrms.iucn.org/iresy/index.cfm?event=vac.show&vacId=655>. Application deadline is 10 October 2013.

Udhëzime për të kontribuar në Ditarin e Natyrës

- **Rrjeti i Organizatave për Mbrojtjen e Natyrës mirëpret artikuj të ndryshëm të cilët ju dëshironi ti publikoni në buletin e saj elektronik. Artikujt duhet të jenë jo më shumë se 150 - 200 fjalë. Ju lutemi të merrni në konsideratë këtë kërkesë, pasi interesi për të shpërndarë artikuj, lajme apo njoftime të ndryshme përmes buletinit, mund të jetë i konsiderueshëm dhe ne do të përpiqemi për të siguruar hapësirë për të gjithë ju që dëshironi të kontribuoni. Redaksia mban të drejtën për të shkurtuar apo modifikuar (jo tjetërsuar) tekstin nëse do të jetë e nevojshme. Ju lutemi dërgoni një foto shoqëruese për artikullin tuaj dhe / ose web - link për referencë të mëtejshme. Faleminderit për marrjen në konsideratë të këtyre udhëzimeve!**
- **Ky botim u mundësua nga një grant i dhënë nga Qendra Rajonale e Mjedisit (REC) Shqipëri përmes programit SENiOR-A. Ky publikim paraqet pikëpamjet e autorit/autorëve mbi këtë temë. Këto pikëpamje nuk janë adoptuar apo aprovuar nga REC Shqipëri dhe nuk duhet të shihen si qëndrime të tij apo të Ambasadës Suedeze në Shqipëri. REC Shqipëri nuk garanton saktësinë e të dhënave të këtij publikimi e nuk mban përgjegjësi për përdorimin e tij.**

Botim i Rrjetit të Organizatave për Mbrojtjen e Natyrës
Redaksia: Ilirjan Qirjazi; Genti Kromidha; Vilma Kadiu; Marinela Mitro